

DZIENNIK

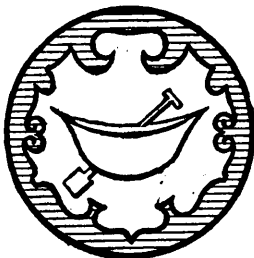
ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18. Tel. 2-93.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu

Prenumerata: Miesięcz. zł. p. 0.60.

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery
szp. na stronie) zł. p. 0.15—Przed tekstem
zł. p. 0.45 — za wiersz (dwie szpalty na
stronie) Drobne zł. p. 0.03 za wyraz.
Najmniejsze ogłoszenie zł. p. 0.30. —

Geny egzemplarza zł. p. 0.15.

№ 38. (261.)

Łódź, wtorek 16 września 1924 r.

Rok VI.

Dr. J. POLAK.

Stan higieniczny miast polskich.

Według ankiety, przeprowadzonej przez Związek
Miast Rzeczypospolitej Polskiej w roku 1921.

O stanie higienicznym miast polskich pisano bardzo wiele. Istnieją w literaturze liczne opisy miast poszczególnych pod względem higienicznym; roczniki „Zdrowia” zamieszczają ich cały szereg. Podobnie istnieją liczne prace, odnoszące się do higieny miast polskich wogóle. Opisy takie należą do epoki przedwojennej i odnoszą się przeważnie do miast b. Królestwa Polskiego. Obfity materiał odnośny dają roczniki Zjazdów, urządzanych przez Warszawskie Towarzystwo Higieniczne. Ogólne zestawienie stosunków przedwojennych znajdziemy w odnośnych rozdziałach „Wykładu higieny miast”, opracowanego przez autora niniejszego (1908).

Co się tyczy ankiet specjalnych, to te były przedsiębrane przez Warszawskie Towarzystwo Higieniczne, a głównie wymienić tu należy ankietę w sprawie zaopatrzenia ludności w wodę.

W roku 1918 zarządziła ankietę Dyrekcja Służby Zdrowia Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wyniki zaś jej opisał inż. Felicjan Rakiewicz w dodatku do Biuletynu Ministerstwa Zdrowia Publicznego № 62 z roku 1918.

Wyniki cyfrowe ankiety tej nie dadzą się porównać z naszymi obecnymi, albowiem pomijając już fakt, iż obejmuje ona wyłącznie b. Królestwo Polskie, prócz powiatów: Siedleckiego i Sawalskiego, zawiciera dane nie tylko dla miast, ale i dla dawnych miasteczek i osad, i materiały są opracowane powiatami. Miasta większe w poszczególnych tablicach są wyodrębnione; przeto właściwem będzie wymienić tu wyniki najogólniejsze, przez p. Rakiewicza otrzymane.

Dane dostarczone zostały z 316 „miejscowości”. Z tych 316 miejscowości urządzenia wodociągowe posiada 15, przy czem Olkasz, Pileca, Pińszów i Stopnica czerpią wodę ze źródeł, Aleksandrów Kajawski, Ciecchoćnek, Dąbrowa Górnicza (Tow. franc.-włoskie), Płock i Pałtusk—z rzeki. Dąbrowa Górnicza (Tow. franc.-rosyjskie), Milowice i Grodziec—z

szybów kopalnianych, wreszcie Częstochowa (w różnych posesjach tylko), (fabryka cementa) i Lublin—ze studzien.

Zatem za odliczeniem wielkich miast i fabryk, mających dla swych potrzeb i poniekąd dla personelu urządzone wodociągi, pięć miast i osad Ciechoinek oznaczono jako posiadające wodociągi.

Z 316 miejscowości, objętych ankietą p. Rakiewicza, studnie wiercone istniały w 97 miejscowościach. Mimo atoli, że 219 miejscowości studzien wierconych weale nie posiadają, nawet i w owych 97 miejscowościach, posiadających studnie, do których to miejscowości należy pewna liczba miast, studnie wiercone nie wszędzie są czynne, a nadto zwykle obok wierconych, istnieją i to w przeważającej liczbie — kopane.

Autor posiadał wogóle wiadomości o liczbie studzien, mianowicie, odliczywszy miasta: Częstochowę, Kalisz, Komorów, Lublin, Łuków, Płock i Sosnowiec, miał wiadomości zaledwie o 433 studniach, z których 26,3% miało cembrowinę drewnianą, a 32,7% — cembrowinę murowaną.

Wiadomości o dokonanych badaniach wody i wynikach badań nie znajdujemy w ankiecie, natomiast co do ilości, oblicza inż. Rakiewicz, iż na mieszkańca przypada 9,6 litra, którą to ilość uważa autor, stosując normę znacznie mniejszą od wymaganej przez higienę, za czwartą część ilości normalnej.

Co się tyczy usuwania nieczystości w miastach, miasteczkach i osadach b. Królestwa Polskiego, to z tablic ankiety, o której mowa, wypadło, iż na 132 miejscowości, o których wiadomości zebrano, zaledwie w 17 istniały kanały w ziemi zbudowane dla ścieków (kanalizację właściwą jedynie w Warszawie urządzono), w innych miejscowościach istnieją tylko rynsztoki i rowy otwarte, ścieki zaś wszędzie wpuszczane są do rzeki; aparaty pneumatyczne miano w 28 miastach, a i w tych wogóle równocześnie ze zwyczajnymi kablami i beczkami do wywożenia.

Ankieta wreszcie dostarczyła danych o kąpielach, z których wynika, że na 255 miast i miasteczek w 42 niema żadnych urządzeń kąpielowych, a w 92 są tylko kąpiele rytualne.

Dane, zebrane przezemnie, dotyczą 268 miast ze wszystkich województw Rzeczypospolitej, z wyjątkiem ziemi wileńskiej, która nie była w czasie ankiety wcielona do Polski, nadto oprócz Województwa Pomorskiego, z którego nie otrzymano weale danych i oprócz Górnego Śląska. Ze Śląska Cieszyńskiego nadesłano dane z Cieszyna.

Miasta wszystkie podzieliłmy na następujące kategorie:

1) Mające mniej, niż 5.000 ludności	w liczbie 77
2) " 5 — 10.000 ludności	" " 85
3) " 10 — 20.000 "	" " 44
4) " 20 — 50.000 "	" " 30
5) " powyżej 50.000 "	" " 12

Z 256 miast, mających mniej, niż 50.000 ludności, przypada

Na 5 Województw b. Królestwa Polskiego . .	105 miast
" 3 " Kresów Wschodnich	18 "
" Województwo Poznańskie	45 "
" 4 Województwa Małopolski	86 "
" Śląsk Cieszyński	1 "

Oprócz liczb ludności, podanych przez zarządy miast, umieściliśmy w tablicach nowych dane, zaczerpnięte z Tomu V, cz. 5 Miesięcznika Statystycznego, wydawanego przez Główny Urząd Statystyczny (R. 1922), p. t. „Tymczasowe rezultaty spisu ludności Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r.”

Niestety, jak widać z tablic, różnice są niekiedy bardzo znaczne, co świadczy o nieścisłych sposobach zbierania danych o ludności,

Według danych spisu ludności, Polska liczyła w dniu 30 września 1921 r. — 27,160.163 mieszkańców, w tem Górny Śląsk 980,296, Litwa Środkowa 488.968, wojsko 318.452.

Miast istnieje 613, w tem na Górnym Śląsku 15 i w Litwie Środkowej 5.

Przystępując do zobrazowania stanu higienicznego miast na podstawie danych ankiety, spostrzegamy od razu wielkie różnice stanu tego w dzielnicach Polski, przed wojną różnym rządóm podległych, podczas gdy województwa, do jednej dzielnicy Państwa należące, okazują uderzające do siebie podobieństwo.

Pozostawiając na stronie 12 miast wielkich, t. j. ponad 50.000 ludności liczących, i zgrupowawszy miasta: a) b. Królestwa Polskiego, a więc należące do województw: Warszawskiego, Łódzkiego, Lubelskiego, Kieleckiego i Białostockiego, b) Kresów Wschodnich (województwo Nowogródzkie, Poleskie i Wołyńskie), c) b. Dzielnicy Pruskiej (woj. Poznańskie, z Pomorskiego bowiem wiadomości nie nadesłano) i d) Małopolski (woj. Krakowskie, Lwowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie), mamy ogółem odpowiedzi z miast:

z 1-szej dzielnicy . . .	105
z 2-giej " . . .	19
z 3-ciej " . . .	45
z 4-cj " . . .	86
Ogółem . . .	255

Cechy higieniczne powyższych miast według nadesłanych wiadomości są następujące:

Bruki.

Dzielnica pierwsza. Z liczby 105 miast 1-szej dzielnicy 6 nie posiada wcale braków, w 67 braki są złe, a w 29 średnie, a tylko w trzech znajdują się braki ulepszone. Za braki średnie uważam takie, które są zbudowane z kamienia polnego, znajdują się na wszystkich lub prawie wszystkich ulicach, zaopatrzonych również w chodniki, oraz, o ile w odpowiedziach zarządów miejskich nie wspomniano o zniszczeniu braków, wybojach i t. p. Brakami ulepszonymi nazywam takie, które, jeżeli nie w całości, to choć w części złożone są z kostek granitowych, porfirowych i in., z kostek drewnianych, z klinkiera, tudzież asfaltowe. Braki „średnie“ uważałyby można za złe, „złe“ zaś za bardzo złe.

W drugiej dzielnicy Państwa (Kresy Wschodnie) z 19 miast 7 zupełnie nie mają braków, 8 mają braki złe, 4 średnie, żadne zaś z tych miast nie posiada braków ulepszonych.

W trzeciej grupie natomiast niema miast bez braków, w 12 braki oznaczyć wypadło jako złe, w 10 jako średnie, natomiast 23 miasta posiadają braki ulepszone. Należy zważyć, że braki „złe“ tej grupy niewątpliwie lepsze są od „złych“ w miastach dwóch pierwszych dzielnic.

Wreszcie z 86 miast Małopolski 3 nie mają braków, 25 mają braki złe, 43 — średnie i 13 — ulepszone.

Sprawa więc braków w miastach polskich jest bardzo zaniedbana; jedynie miasta b. Dzielnicy Pruskiej mają złożone braki ulepszone w znacznej mierze; postępowanie pewien okazała Małopolska. Jeżeli ograniczymy statystykę jedynie do miast, mających mniej, niż 10,000 ludności, to wynik otrzymamy jeszcze jaskrawszy, a mianowicie okaże się, że połowa miast woj. Poznańskiego posiada braki ulepszone, w Małopolsce tylko 15% miast, a w całej pozostałej Polsce jedno tylko miasto.

Jeżeli wreszcie podzielimy jeszcze powyższą kategorię miast na dwie grupy, z których pierwsza składa się z miast z ludnością do 5,000, a druga od 5 do 10 tysięcy, to przekonamy się, że większość tych najmniejszych miast w b. Dzielnicy Praskiej posiada braki ulepszone, w Małopolsce istnieje około 12% takich miasteczek, zaś w pozostałej Polsce miasta z ludnością poniżej 5,000 wszystkie posiadają braki zte lub zgoła żadnych nie mają.

(D. c. n.).

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Oświaty i Kultury za czas od 1. IV. 24 do 1. VII. 24 r.

Poczynienie zarządzeń, zdążających do rozszerzenia sieci ochronopreszkolnej, zakończenié roku szkolnego, połączone z inowacją w Łodzi — rozdaniem abiturjentom szkół powszechnych tekstu Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r.; przeprowadzenie egzaminów dzieci, pobierających naukę w domu; rejestracja dzieci i młodzieży roczników, objętych obowiązkiem szkolnym; zabezpieczenie szkół powszechnym na rok przyszły możliwie znośnych warunków higienicznych w zajmowanych lokalach przez wykonanie remontu i odświeżenie ubikacji; zaopatrzenie szkół i instytucji w opał; przygotowania, mające na celu otwarcie szkół w dwu nowych gmachach przy ul. Cegielnianej 58 i N.-Marysińskiej 2; zorganizowanie półkolonii letnich dla słabej fizycznie młodzieży szkolnej; otwarcie Miejskiej Galerji Sztuki — oto najważniejsze momenty w działalności Wydziału w ub. kwartale.

Posiedzenia Delegacji Wydziału Oświaty i Kultury odbyły się w dniu 1 kwietnia, 29 kwietnia, 6 maja, 8 czerwca i 10 czerwca b. r.

Rozpatrywano następujące ważniejsze sprawy:

sprawę rozwinięcia akcji walki ze ślepotą, sprawę przejęcia przez miasto szkoły powszechnej T-wa Kol. Elektr. Łódzkiej, sprawę utworzenia 2 stypendjów dla młodzieży krajowych szkół akademickich; sprawę statutu organizacyjnego Miejskiego Szkolnictwa Wieczornego i inne.

Szczegółowe sprawozdanie z Oddziałów i poszczególnych instytucji poniżej.

A. Oddział Szkolnictwa.

Wychowanie przedszkolne.

I Miejska Ochrona - przedszkole (Radwańska 42) miała czynny w ub. kwartale jeden oddział, liczący 38 dzieci w wieku od lat 3 — 7. Wobec korzystnych warunków lokalowych i masowych zgłoszeń, projektowane jest otwarcie jeszcze jednego oddziału.

Poczyniono kroki w sprawie otwarcia II-ej Miejskiej Ochrony - przedszkola przy ul. św. Wacława № 2/4 i III Miejskiej Ochrony - przedszkola przy ul. Kopernika 19. Wszelkie niezbędne dla tych ochron urządzenia są na ukończeniu i z początkiem roku szkolnego praca z młodzieżą rozpocznie się. Liczba ochron subsydjowanych nie zmieniła się.

Szkoły powszechne.

Jednem z najważniejszych zadań Oddziału Szkolnictwa w okresie sprawozdawczym, wobec zbliżających się wakacji, było zbadanie stanu lokali szkół powszechnych, w celu doprowadzenia ich do należytego stanu. Zarządzone przeto zostały szczegółowe oględziny wszystkich lokali, sporządzono odpowiednie wykazy robót remontowych, które przesłano odpowiednim Wydziałom do wykonania. Ogólna ilość szkół, zakwalifikowanych do remontu, wynosi 136.

Nie mniej ważną sprawą dla szkół powszechnych i średnich jest zaopatrzenie ich na okres zimowy w odpowiednią ilość opału. Aby przeto dostawy opału nie odkładać do ostatej chwili, a tćm samćm zapobiec przerwom w nauce podczas zimy,

zarządzono dostawę do poszczególnych szkół 1 ej racji (połowy) należnego według ustalonej normy węgla oraz całej racji drzewa. Więszość szkół została zaopatrzona w opał przed końcem roku szkolnego.

W tymże okresie sprawozdawczym poczyniono wszelkie przygotowania celem otwarcia szkół w początkach przyszłego roku szkolnego w dwóch nowowypbudowanych gmachach szkolnych przy ul. Cegielnianej i Nowo-Marysińskiej.

Sekcja higieny szkolnej, poza zwykłą swą czynnością, zorganizowała półkolonje letnie w parku 3-go Maja dla dzieci fizycznie słabo rozwiniętych. Liczba dzieci korzystających z półkolonij wynosi przeciętnie około 2500. (Popieszenie stanu zdrowia daje się w znacznej mierze zauważyć: w ostatnim miesiącu skonstatowano prawie u każdego dziecka wzrost wagi od pół do 2 klg.)

Szkoła Pracy (Piotrkowska 115).

W okresie sprawozdawczym szkoła ta liczyła ogółem 145 uczniów. W 1 ej klasie systematyczną naukę czytania, pisanja i rachunków poprzedził 9-tygodniowy kurs przygotowawczy. Celem tego kursu było stopniowe przejście od życia dziecka w rodzinie do pracy szkolnej, oraz przygotowanie go do systematycznej nauki.

Wycieczki, pogadanki, zabawy, gry, śpiew, rysunki i wycinanki dostarczały materiału do rozwijania umysłu dziecka, ćwiczyły umysły i mięśnie, dawały szereg sposobności do uporządkowania i rozszerzenia pojęć liczbowych dzieci przez mierzenie, ważenie, odwzorowywanie; na tle tej pracy zaszczerpiono zasady współżycia i współpracy. — Wychowanie starano się oprzeć w pierwszej linii na wytwarzaniu pożytecznych przyzwyczajęń. Podłożem tej pracy było życie dziecka w szkole i poza szkołą. Dążono do stworzenia z klasy miniatuury społeczeństwa, uważając, iż tylko na takim podłożu cnoty społeczne mogą zapaścić silne ko-

zienie. Symptomaty dodatnich wyników tej koncepcji ujawniły się w poszczególnych klasach w różnym czasie, a w końcu roku szkolnego wystąpiły wyraźnie w całej szkole.

Poruszone powyżej zagadnienia są na podstawie zebranych materiałów opracowywane. Czynność ta kontynuowana będzie i w ciągu przyszłego roku szkolnego i ogłaszana częściowo w prasie pedagogicznej, jako substrat do pobudzenia i wymiany myśli.

Szkoła internat dla moralnie zaniedbanych dzieci (Nawrot 98).

Celem szkoły jest: a) uwolnienie szkół powszechnych normalnych od dzieci, przejawiających wybitne moralne zepsucie i b) zajęcie się wychowaniem tych dzieci w specjalnie wytworzonych warunkach, sprzyjających tej pracy, a mianowicie przez izolację chłopców od ich dawnego środowiska i umieszczenie w internacie. Przeciętna ilość wychowanków w okresie sprawozdawczym wynosiła 59 chłopców.

Jednem z pierwszych zagadnień szkoły było ułożenie racjonalnego rozkładu zajęć w ciągu dnia, przy czem kładziono specjalny nacisk na szczerne wypełnienie dnia i zapewnienie wychowankom warunków normalnego rozwoju fizycznego, drugiem zaś niezmiernie ważnem zagadnieniem było wytworzenie atmosfery zaufania w stosunku do personelu nauczycielskiego oraz wyrobienie w chłopcach godności osobistej i karności, jako też koleżeńskości między chłopcami.

Zaobserwowane wśród wychowanków na początku roku szkolnego b. nikle zamiłowanie do wszelkiego rodzaju pracy, pod koniec roku b. znacznie wzrosło, szczególnie do pracy fizycznej.

Pzeprowadzona wśród wychowanków ankieta, co do wyboru zawodu wykazuje, że wszyscy chłopcy pragnęli poświęcić się pracy fizycznej — na 58 odpowiedzi 16 — ślusarstwu, 7 — koszykarstwu, 6 — ry-

marstwu, po 8 — tkactwu i kowalstwu, 6 — szewctwu, 5 — stolarstwu, 4 — krawiectwu, po 2 — tokarstwu i rzeźnictwu, 1 — kucharstwu, 1 — tapicerstwu i 2 nie zdecydowało się dać odpowiedzi.

Wprowadzenie nowych zajęć rękodzielniczych, obok stolarstwa i koszykarstwa, oraz zdobycie odpowiedniego budynku (pożądany poza miastem) — to najważniejsze wskazania na przyszłość.

Szkoła Gospodarstwa Domowego.

W okresie sprawozdawczym uczęszczało uczenie siódmych oddziałów z dwunastu szkół powszechnych 817. Podczas zajęć szkolnych uczenie dzielą się na grupy: 1-sza grupa gotowanie, 2-ga pieczenie, 3-a pranie i 4-ta szycie.

Grupa gotowania zajmuje się gotowaniem obiadów z materiałów, zakupionych przez szkołę. Grupa pieczenia piecze z materiałów, dostarczonych przez siebie. Grupa prania pierze bieliznę szkolną i swoją, o ile tego wymaga kurs nauki. Grupa szycia wykonywuje roboty ręczne, jak łątanie, cerowanie, szycie na wzornikach szkolnych lub swoich.

Program nauk, aczkolwiek lekcje z powodu zmiany lokalu i dużych mrozów były przerywane, został wyчерpany.

Najmniej zamięłowania wykazują uczenie do szycia i prania, natomiast praca kucharska jest przez nie traktowana inaczej i w tym kierunku stwierdzono duże postępy.

Miejska Pracownia Przyrodnicza.

W ciągu okresu sprawozdawczego przepłynął przez Pracownię centralną i jej trzy filje strumień dzieci, wyrażający się pokaźną liczbą 52.900, dzieci te wykonały 282,309 różnorodnych ćwiczeń i doświadczeń fizyko-chemicznych, w tem słuchacze kursów wieczornych w liczbie 1646, wykonywując 12.451 ćwiczeń.

Z wypożyczalni korzystały szkoły powszechne w liczbie 84, kursy wieczorne, uniwersytet powszechny, kur-

sy nauczycielskie przy Instytucie Nauczycielskim, Teatr Miejski i inne instytucje oświatowe. Ogółem korzystało z wypożyczalni 91 instytucyj, wypożyczając 11,593 przedmioty (okazy przyrodnicze, tablice, przyrządy fizyczne, przezrocza, latarnie).

Miejska Pracownia Psychologiczna.

Wobec stwierdzonej konieczności otwarcia nowych oddziałów dla dzieci umysłowo upośledzonych zostały sporządzone dla zbadanych, lecz nie usuniętych ze szkół normalnych uczniów 2 spisy: 1) lista zakwalifikowanych do szkół specjalnych i 2) lista przeznaczonych do klas ochron przy szkołach normalnych. Obie listy przesłano do Biura Obowiązku Szkolnego; Na rozesłany do wszystkich szkół powszechnych kwestjonariusz dla zorientowania się, jaka ilość dzieci z defektami umysłowymi i fizycznymi znajduje się w szkołach, otrzymano odpowiedzi, iż takich dzieci jest 318. Z tej liczby zbadano metodą Bineta-Simona 301 dziecko. poczem zakwalifikowano: a) do szkół specjalnych 133 dzieci, b) do klas ochronnych 48, c) do klasy artykulacyjnej 31, d) pozostawić w dotychczasowej szkole normalnej 77, e) przenieść do innej normalnej 8, f) uwolnić z powodu spóźnionego wieku i silnego niedorozwoju 15.

Sprawdzono niezdolność uczęszczania do szkoły dzieci, przysłanych przez Biuro Obowiązku Szkolnego: a) umysłowo - chorych — 30 dzieci, b) fizycznie chorych 9, i c) z wadami wymowy 24 dzieci.

Zbadano powtórnie dzieci ze szkół specjalnych dla stwierdzenia, jak się rozwijają w warunkach odpowiadających ich umysłowości (34 dz.).

W celu skalibrowania polskiej skali metrycznej przeprowadzono badania dzieci normalnych (badanie jednego dziecka trwa 2 godziny).

Zbadano 13-letnich — 29 dzieci

12 " — 48 "

Przystąpiono do prac przygotowawczych do badania zdolności za-

wodowej młodzieży kończącej szkoły powszechne: 1) ułożono program badań, 2) sporządzono szkice przyrzędów, które następnie zostały wykonane w Łodzi, 3) wykonano rysunki i inne pomoce.

Po ukończeniu tych prac przygotowawczych przystąpiono do badań zdolności technicznych młodzieży, kończącej szkoły powszechne. Przeprowadzono badania próbnie-indywidualne i masowe w 8 szkołach miejskich.

W celu zorientowania się w wyborze zawodów wśród młodzieży, kończącej szkoły powszechne, przeprowadzono ankietę w 72 szkołach siedmiooddziałowych (dzieci 1800).

Przygotowano nowe testy dla przeprowadzenia doboru kandydatek do Seminarjum Nauczycielskiego w r. 1924.

Przeprowadzono egzamin psychologiczny w Seminarjum Nauczycielskim.

Egzamin trwał 2 dni, kandydatek było 169.

Następnie przystąpiono do opracowania otrzymanego materiału dla uszeregowania kandydatek podług stopnia ich inteligencji.

Na konferencji kwalifikującej w Seminarjum Nauczycielskim dnia 27. VI. udzielono wyczerpujących informacji o kandydatkach tak na zasadzie wyniku egzaminu psychologicznego, jak i arkusza obserwacyjnego i ankiety.

Kasa Mianowskiego w Warszawie zwróciła się do kierowniczk Pracowni Psychologicznej z prośbą o przesłanie danych, dotyczących Pracowni. W myśl tego życzenia kierowniczka przesłała artykuł, dotyczący powstania, celów i rozwoju Pracowni Psychologicznej od chwili jej uruchomienia do stycznia 1924 r. Artykuł ten ukaze się w „Nauce Polskiej”, wydanej przez Kasę Mianowskiego.

Kierowniczka opracowała arkusz obserwacyjny dla dzieci moralnie zaniedbanych.

Laborantki opracowały do druku wyniki zeszlorocznych badań psycho-

logicznych dzieci ze szkoły № 78 i 2-ch szkół dla głuchoniemych. Jeden z artykułów „Przyczynki do badań dzieci moralnie zaniedbanych” B. Miławskiej wydrukowany został w „Ruchu Pedagogicznym” marzec, maj 1924. Drugi artykuł „Metoda Herderchir w zastosowaniu do badań dzieci głuchoniemych w Łodzi” M. Więckowskiej będzie wydrukowany w temże piśmie.

Szkoły średnie.

Miejskie Gimnazjum Męskie

(Sienkiewicza 46).

Liczba uczniów na początku okresu szkolnego w 10 oddziałach (od kl. IV do VIII) wynosiła 809, w końcu zaś okresu — 800, z których promowano do następnych klas 219. Z tej liczby 16 wydano świadectwa dojrzałości, 25 uczniom wydano świadectwa odejścia. Na szczególne uznanie zasługuje Koło Przyjaciół Młodzieży, które niesło pomoc materialną niezamożnym uczniom, a nadto wysłało na kolonje letnie 25 chłopców. Do egzaminów wstępnych zgłosiło się 146 kandydatów, z których przyjęto 78.

Szkoła Handlowa (Kilińskiego 109).

Liczba uczniów na początku okresu sprawozdawczego w 10 oddziałach (klasy przygotowawcze i trzy specjalne) wynosiła 859, w końcu zaś — 833, z czego promowano 176. Z tej liczby 16 uczniów ukończyło kurs. Zaznaczyć należy, że poziom naukowy szkoły, według opinii wizytatora szkół handlowych, stawia ją w rzędzie najlepszych zakładów naukowych w całym państwie.

Seminarjum Nauczycielskie męskie imienia Ewarysta Estkowskiego (Czerwona 8).

Na początku roku szkolnego Kursy (5) liczyły 166 uczniów, w końcu zaś — 158, z tej liczby promowano na kurs następny 59, promowano warunkowo 39, wydano matury 20 uczn. (w tem 4 uczenicom); eksterni

w liczbie 4, którzy zgłosili się do egzaminów maturalnych, otrzymali matury. Dopuszczono do egzaminu wstępnego na kurs I-szy 51 kandydatów; przyjęto 32 kandydatów.

Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie (Zagajnikowa 32).

W okresie sprawozdawczym poza pracą normalną zorganizowano: 1) dla uczennic III kursu w odstępach dwutygodniowych pogadanki etyczne, prowadzone przez p. Skrzypkowską; 2) trzy wycieczki poza Łódź: a) dla kursu III — trzydniową do Warszawy, b) dla kursu II — jednodniową do Tomaszowa i c) dla kursu I — jednodniową do Pabjanic; na zakończenie zaś roku szkolnego zorganizowano wystawę prac uczennic. Z początkiem nowego roku szkolnego otwarty zostanie następny kurs 4-ty.

W pozostałych instytucjach Oddziału w okresie sprawozdawczym kontynuowana była praca w dotychczasowych rozmiarach.

B. Oddział Obowiązku Szkolnego.

Prace Komisji Powszechnego Nauczania w okresie sprawozdawczym prowadzone były w dwu kierunkach: zakończenia roku szkolnego i przygotowania do kampanji roku szkolnego 1924/25.

Jedną z ważniejszych prac biura, związaną z zakończeniem roku szkolnego, było przeprowadzenie egzaminów dzieci, pobierających naukę w domu.

W myśl uchwały Wydziału Wykonawczego Komisji Powszechnego Nauczania z dnia 15 kwietnia r. b., egzamin dokonany był systemem lekcyjnym. Egzamin rozpoczął się 2 czerwca i trwał parę dni. Do przeegzaminowania dzieci Inspektor Szkolny wyznaczył szkoły № 15, 18 i 22 i powołał 3 Komisje Egzaminacyjne z pośród personelu nauczycielskiego tych szkół. Każdej Komisji przewodniczył jeden z inspektorów szkolnych. Egzamin dokonany był w godzinach popołudniowych, t. j. w tym czasie kiedy personel nauczycielski i sale wykładowe były wolne.

Dzieci, podlegających egzaminowi, było 420. Do egzaminu zgłosiło się 298 dzieci, w tej liczbie:

z zakresu kl. I	—	53	dzieci
" " II	—	49	"
" " III	—	65	"
" " IV	—	48	"
" " V	—	40	"
" " VI	—	31	"
" " VII	—	12	"

Wynik egzaminów był następujący:

a) przerobiło kurs:

z zakresu kl. I	—	37	dzieci
" " II	—	29	"
" " III	—	36	"
" " IV	—	18	"
" " V	—	5	"
" " VI	—	8	"
" " VII	—	0	"

Ogółem — 188 dzieci

b) przerobiło kurs niedostatecznie (miernie):

z zakresu kl. I	—	7	dzieci
" " II	—	0	"
" " III	—	2	"
" " IV	—	3	"
" " V	—	7	"
" " VI	—	7	"
" " VII	—	2	"

Ogółem — 28 dzieci

c) nie przerobiło właściwego kursu:

z zakresu kl. I	—	9	dzieci
" " II	—	20	"
" " III	—	27	"
" " IV	—	27	"
" " V	—	28	"
" " VI	—	16	"
" " VII	—	10	"

Ogółem — 137 dzieci

Z powyższego wynika, że pomyślnie złożyło egzamin zaledwie 138 dzieci, 165 dzieci wykazało niedostateczną pracę; w tem wszystkie dzieci w liczbie 112, będące na VII stopniu nauczania.

Wobec takiego wyniku dzieciom grupy c. odmówiono na przyszłość prawa uczenia się w domu, zaś dzieciom grupy b. postawiono pewne zastrzeżenia na wypadek dalszego nauczania ich w domu. Niezależnie od tego, postanowiono nie udzielać

niektórym osobom prawa nauczania dzieci w domu.

Nie stawilo się do egzaminu z różnych powodów 182 dzieci; wezwane one będą do egzaminu powtórnie w okresie powakacyjnym, o ile uprzednio nie wstąpią do szkół.

Równolegle z temi pracami czyniono przygotowania do kampanji nowego 1924/25 roku szkolnego — i w związku z tem w dniu 4 kwietnia przeprowadzono rejestrację dzieci i młodzieży z roczników objętych obowiązkiem szkolnym. Materiał ten biuro Komisji przerabialo w ciągu miesiaca kwietnia i maja, a następnie, po ukończeniu tej pracy, przystąpiono do przydziału dzieci do miejskich szkół powszechnych. Zapis dzieci w szkołach odbył się w dniu 28, 24 i 25 czerwca.

Ponieważ w przyszłym roku szkolnym wychodzi z wieku szkolnego rocznik 1910 dość liczny, a wstępuje rocznik 1917, o połowę mniejszy, przewidziane jest zmniejszenie się liczby oddziałów — licząc ostrożnie — około 20. — W związku z tem oraz ze względu na przewidziane oddanie do użytku szkolnictwa nowych gmachów szkolnych przy ul. Nowo Marysińskiej i Cegielnianej, projektuje się otwarcie nowych szkół specjalnych, mianowicie: dla dzieci trudnych do prowadzenia, — dla dzieci upośledzonych umysłowo, chorych na jaglicę (w północnej dzielnicy miasta), klas ochronnych i artykulacyjnych oraz w miarę możliwości i odpowiedniej liczby kandydatek, szkołę dla dziewcząt moralnie zaniedbanych.

Wreszcie na konferencji Wydziału Wykonawczego z Inspektoratem szkolnym, odbytej w dniu 15 kwietnia r. b., zdecydowano, iż szkoła koedukacyjna, jak wykazało doświadczenie, nie jest wskazana w warunkach obecnych na terenie m. Łodzi, i postanowiono dążyć do utworzenia szkół męskich i żeńskich. — Uchwala tedy Rady Miejskiej z dnia 17 czerwca r. b., wyrażająca życzenie utworzenia szkół jednopłciowych, zbiega

się z dążeniem Komisji Powszechnego Nauczania w tym kierunku.

Wreszcie uważamy za stosowne zaznaczyć, że mimo uszczuplenia personelu biura, z drugiej zaś strony zwiększenia pracy wskutek objęcia obowiązkiem dokształcania następnego rocznika młodzieży, nietylko podołano pracy, ale posunięto organizację i sprawność niektórych działów pracy znacznie naprzód. W pierwszym rzędzie należy podkreślić zdobycze osiągnięte w dziale karnym; sprawy bowiem za niedopełnienie obowiązku szkolnego są rozpatrywane już w następnym miesiącu.

Szybkie rozpatrywanie spraw karnych, a następnie niezwłoczne ich egzekwowanie dało nadzwyczaj dodatnie wyniki. Frekwencja bowiem dzieci poprawiła się do tego stopnia, że, jeżeli weźmiemy dla przykładu miesiąc kwiecień i maj, to w tych miesiącach 50 szkół nie miało zupełnie spraw karnych, a 29 szkół miało sprawy tylko raz jeden,

C. Oddział Kultury i Oświaty Pozaszkolnej.

W okresie sprawozdawczym załatwiono jedną z najważniejszych spraw Oddziału - uruchomiono Miejską Galerię Sztuki, której uroczyste otwarcie nastąpiło w obecności przedstawicieli władz miejskich dnia 14/V 1924 roku.

Na wniosek dyrektora Teatru Miejskiego p. K. Wroczyńskiego Oddział Kultury i Oświaty Pozaszkolnej poczynił starania w kierunku uruchomienia Teatru letniego w parku im. Staszica.

Po dokonaniu przez Wydział Gospodarczy niezbędnych przeróbek muszli — (sceny), oraz wykonaniu pokrycia dachem widowni, uruchomiono Teatr letni dn. 7/VI. 24 r.

Do Biura Oddziału wpłynęło w okresie sprawozdawczym 1050 spraw (od № 840 do 1890); Biuro Komisji Teatralnej załatwiło w tym czasie 110 spraw.

I Miejska Wypożyczalnia Książek.

W okresie sprawozdawczym księgozbiór biblioteki nie powiększył się; stan książek w dn. 30/VI. r. b. wynosił 3805 dzieł w 4073 tomach, w tej liczby skatalogowano wogóle do dn. 30/6. 24 r. 4044 tomy, pozostało nieskatalogowanych 29 tomów — są to utwory, które nie nadają się do biblioteki dla młodzieży i jako takie zostaną przesłane do Wypożyczalni książek dla dorosłych.

Frekwencja w poszczególnych m/cach kwartału sprawozdawczego wynosiła:

	Razem	Chłopc.	Dziewcz.
1 w kwietniu 24 r.	3615	1979	1536
2 „ maju . . .	3513	1844	1769
3 „ czerwcu . .	3054	1638	1416
Ogółem	10.182	5461	4721

Do czytelnicy na miejscu zgłosiło się w II-gim kwartale r. b. ogółem 1276 czytelników, w tym czasie wypożyczono do czytania w domu razem 15.630 książek.

Średnia dzienna frekwencja dzieci wypożyczających książki wynosi 143.

II Miejska Wypożyczalnia Książek.

Stan książek w dn. 30/6. r. b. wynosił 4735 dzieł o 4695 tomach, z tej liczby skatalogowano 4529 tomów; reszta nieskatalogowanych tomów w ilości 116 — nie nadaje się do użytku wypożyczalni; książki te zostaną oddane do dyspozycji Biblioteki Publicznej.

Korzystało z biblioteki:

	Razem	Chłopc.	Dziewcz.
1 w kwietniu b. r.	5227	2999	2228
2 „ maju . . .	5287	2905	2382
3 „ czerwcu . .	4104	2308	1796
Ogółem	14618	8222	6406

Frekwencja czytelników w okresie sprawozdawczym w stosunku do kwartału ubiegłego wykazuje wzrost o 3784 czytelników (2311 chł. i 1473 dz.). Wzrost ten tłumaczy się zapisaniem nowych 162 czytelników, przyjętych w przewidywaniu obniżenia się frekwencji w okresie przedwakacyjnym.

Z czytelnicy na miejscu korzystało w tym czasie 1602 czytelników; wypożyczono do czytania w domu 6101 książek.

Samorząd czytelnicy odbył w II gim kwartale r. b. 3 posiedzenia przy udziale 69 osób z pośród młodocianych czytelników.

W świetlicy urządzono 13 czytańek głośnych przy frekwencji 665 dzieci.

Średnia dzienna frekwencja dzieci wypożyczających książki wynosi 208.

III Miejska Wypożyczalnia Książek.

Dla III Wypożyczalni nabyto w okresie II-go kwartału r. b. 346 tomów nowych; stan książek w dniu 30/6. r. b. wynosił 3.296 dzieł o 3335 tomach, skatalogowano w tym kwartale 346 tomów, pozostało do skatalogowania 348 tomów.

Liczba zarejestrowanych czytelników zwiększyła się w okresie sprawozdawczym o 216.

W tym czasie korzystało z czytelnicy na miejscu 1811 dzieci; wypożyczono do czytania w domu 13.500 książek.

Frekwencja w poszczególnych m/cach II kwartału r. b. wynosiła:

	Razem	Chł.	Dz.
1 w kwietniu b. r.	3528	1564	1964
2 „ maju . . .	3889	1573	2316
3 „ czerwcu . .	3433	1249	2184
Ogółem	10850	4386	6464

Średnia dzienna frekwencja dzieci wypożyczających książki wynosi 152.—

Miejska Biblioteka Publiczna.

W II-gim kwartale 1924 r. ogólny stan książek biblioteki powiększył się o 202 dzieła; z tej liczby przypada 80% na książki Wydziałowe, t. j. przysyłane z poszczególnych Wydziałów Magistratu do Biblioteki Publicznej w celu zainwentaryzowania i skatalogowania.

Od 1. IV. do 30/VI. r. b. skatalogowano razem 1266 tomów, co w stosunku do kwartału pierwszego przedstawia cyfrę trzykrotnie wyższą.

Fakt ten tłumaczy się powiększeniem personelu biblioteki o 2 osoby.

W dalszym ciągu pozostało do skatalogowania przeszło 20,000 tom.

Korzystało z biblioteki:

	Razem	Mężcz.	Kobiet
1 w kwietniu b. r.	3448	2457	986
2 „ maju . . .	2584	1834	700
3 „ czerwcu . .	1619	1226	393
Ogółem	7596	5517	2079

Frekwencja w okresie sprawozdawczym spadła w porównaniu do kwartału I-go o 3880 osób czyli o 30%. Tłumaczy się to końcem roku szkolnego i zbliżającym się okresem letnim, który zwykle spadek frekwencji wykazuje.

Zaznaczyć jednak należy, że w porównaniu do tychże m/cy roku ubiegłego, frekwencja w b. r. stoi wyżej conajmniej o 20%, co świadczy o stałym zasadniczym wzroście popularności biblioteki.

Średnia dzienna frekwencja czytelników wynosi „108“.

Ogółem przeczytano w kwartale sprawozdawczym 13,085 dzieł; odpowiednio do spadku frekwencji —

zmniejszyła się również poczytność o 6.282 książek, czyli także o 30%.

Kolejny porządek poczytności poszczególnych działów stawia na pierwszym miejscu literaturę (4708 t.), dalej historję i geografję (1891 t.), później nauki społeczne (1638 t.).

Miejska Biblioteka Pedagogiczna.

Stan książek tej biblioteki w okresie sprawozdawczym powiększył się o 74 dzieła, zakupione przez Magistrat.

Zamknięcie księgi inwentarzowej wykazuje, że biblioteka posiada 1867 tomów, z tej liczby — skatalogowanych 1732, — nieskatalogowanych 135; w II kwartale r. b. skatalogowano 50 dzieł.

Frekwencja wynosiła:

	Razem	Mężcz.	Kobiet
1 w kwietniu 24 r.	153	69	84
2 „ maju . . .	173	73	100
3 „ czerwcu . .	163	78	85
Ogółem	489	220	269

W tym czasie przeczytano ogółem 682 książek.

Średnia dzienna frekwencja czytelników wynosi „14“.

Biblioteka Pedagogiczna, ze względu na małą frekwencję, czynna jest 3 dni w tygodniu, mianow.: w czwartki, piątki i soboty; w pozostałe dni tygodnia bibliotekarka zatrudniona jest w Miejskiej Bibliotece Pedagogicznej.

Miejski Kinematograf Oświatowy.

W okresie od 1. IV. do 30/VI. r. b. zwiedziło M. K. O. ogółem 121.064 osób, w tem 29.828 — (26%) dorosłych i 91.238 — (75%) młodzieży,

W poszczególnych m/cach kwartału sprawozdawczego frekwencja publiczności w Kinie wynosiła:

	Razem	Dorosłych	Młodzieży
1 w kwietniu 24 r.	44.958	13155	31808
2 „ maju „ „	38.272	10272	28000
3 „ czerwcu „ „	37.834	6399	31435
Ogółem	121.064	29826	91238

W II kwartale r. b. wyświetlono 12 programów (400 seansów) składających się z następujących obrazów:

- 4 filmy treści naukowej
- 3 „ „ humorystycznej,
- 4 „ inscenizacje powieści,
- 7 „ o treści rozrywkowej.

Z ważniejszych obrazów wyświetlono w okresie sprawozdawczym:

1. „Bartek Zwycięzca“ w/g. H. Sienkiewicza,
2. „W szponach niewidzialnego wroga“ — gruźlica — obraz naukowy w 5 aktach,
3. „Wierna Rzeka“ w/g. pow. Żeromskiego,
4. „Quo Vadis“ wg. pow. H. Sienkiewicza,
5. „Złoty Chłopak“ — obraz z życia w Ameryce w 5 aktach.

W m/cu kwietniu r. b. (od 1 do 16. IV. 24 r.) wyświetlono 18 seansów przedpołudniowych, bezpłatnie, dla młodzieży szkół powszechnych; na program składały się następujące obrazy:

- I. 1. Mieszkańcy głębin morskich
2. Połów ryb na Bałtyku
3. Roślinność Florydy
4. Przegląd naukowy.
- II. „W szponach niewidzialnego wroga“ — gruźlica. obraz naukowy w 5 aktach.

Filmy te demonstrowano przy frekwencji 5569 dzieci, oraz 1500 żołnierzy garnizonu łódzkiego, przy-

ślanych do Kinematografu przez K-de Miasta, w porozumieniu z Oddziałem Kultury i Oświaty Pozaszkolnej.

Pomimo stosunkowo niskiej opłaty wejściowej, nadwyżka wpływów w kwartale sprawozdawczym wynosi w/g księgi kasowej Mk. 12.090.480.000 co — zł. 6.716.93 gr.

Poranki artystyczne dla dzieci szkół powszechnych.

W okresie czasu od 1. IV. do 30. VI. r. b. Oddział Kultury i Oświaty Pozaszkolnej, w porozumieniu z kierownictwem zainteresowanych szkół powszechnych, urządził 6 poranków artystycznych w Teatrach — Miejskim i Popularnym.

Na program tych imprez składały się lekkie komedijki i deklamacje w wykonaniu dzieci szkół powszechnych.

Przeciętnie na każdym z omawianych poranków frekwencja dzieci dochodziła do 560, zaś ogółem na 6-ciu porankach było 3372 dzieci.

Muzeum Miejskie.

W okresie sprawozdawczym odwiedziło Muzeum 4,226 osób, w tem 927 — dorosłych i 3299 — młodzieży.

Frekwencja w poszczególnych miesiącach przedstawia się następująco:

	Razem	Dorost.	Młodz.
1 w kwietniu . . .	2868	548	1825
2 w maju . . .	1015	244	771
3 w czerwcu . . .	848	140	708
Ogółem	4226	927	3299

Nadto grupami zwiedziło muzeum:
 29 szkół powszechnych łódzkich,
 10 „ „ zamiejscowych
 12 „ średnich łódzkich
 2 „ „ zamiejscowych
 1 korporacja.

Stan ekspozycji powiększył się o 12 sztuk nowych obrazów; z tej liczby złożono darów 7 sztuk, depozytów 2 sztuki, Magistrat zakupił 3 sztuki.

Pozatem Muzeum w dalszym ciągu kontynuuje systematycznie katalogowanie posiadanych zbiorów.

Miejska Galeria Sztuki.

Zgodnie z uchwałą Magistratu z dn. 20/V. 24 № 606, potw. przez Radę Miejską w dniu 1. VII. r. b. nastąpiło 14. V. uroczyste otwarcie Miejskiej Galerii Sztuki.

W okresie czasu od 14/V. do 30/VI. r. b. Dyrektor Miejskiej Galerii Sztuki p. Dienstl-Dąbrowa zorganizował: 1 zbiorową wystawę art. łódzkich, zdobnictwa polskiego, oraz wystawę bieżącą.

W tym czasie wystawę tę zwiedziło ogółem 4.629 osób, z tej liczby — dorosłych 1818, młodzieży 2725, oraz bezpłatnie 586 osób.

Grupami zwiedziło wystawę:

7 szkół średnich łódzkich,
 1 „ „ zamiejscowych
 (Pabjanice)
 6 „ „ powszechnych łódzkich,
 1 „ „ zamiejscowych
 (Ozorków).

Miejska Zawodowa Szkoła Do-kształcająca.

W 8 ogniskach tej szkoły od 20/V do 2/VI r. b. przeprowadzono egzaminy przejściowe i ostateczne, przy- czym na podstawie tych egzaminów i oceny postępów rocznych Rady Pedagogiczne ognisk postanowiły:

1. promować 1008 uczniów (60%), wliczając w to i kończących „szkołę
 2. nie promować 389 uczn. (23%)
 3. nie klasyf. 294 „ (17%)
- Ogólna frekwencja w miesiącach sprawozdawczych wynosiła:

	Razem	Chłop.	Dziewcz.
1 w kwietniu 24 r.	1714	1592	122
2 „ maju . . .	1716	1594	122
3 „ czerwcu . . .	1716	1594	122
Ogółem	5146	4780	366

Frekwencja uczniów utrzymuje się na równym poziomie dzięki stosowaniu przez Komisję Powszechnego Nauczania kar za nieregularne uczęszczanie do szkoły.

Zaznaczyć należy, że przy I, II i VI ogniskach istnieją biblioteki uczniowskie; pierwsza powstała z ofiar społeczeństwa, Magistratu m. Łodzi i daru Ministerstwa Wyzn. Rel. i Ośw. Publ., druga i trzecia — staraniem uczniów, wzgl. uczenic danego ogniska, nadto przy ogniskach tej szkoły istnieją Kola młodzieży, składające się z uczniów danej szkoły; kierownictwo tych szkół spoczywa w rękach doświadczonego nauczyciela p. Pawlikowskiego.

Miejska Zawodowa Szkoła Do-kształcająca dla młodzieży pracującej w przemyśle, rzemiośle i handlu zakończyła uroczyste rok szkolny 1923/24 dnia 29 czerwca 1924 roku w Teatrze Miejskim.

Miejskie Szkoły Wieczorne.

Wykłady w Miejskich Szkołach Wieczornych odbywały się w okresie sprawozdawczym — bez zmiany.

Rok szkolny 1924/24 zakończono:

1. na Kursach Do-kształcających dla dorosłych — dn. 31/V. 1924 r.
2. w Szkołach Uzupełniających dla dorosłych — dn. 15/VI. 1924 r.
3. w szkołach powszechnych — 28/VI. 1924 r.

Frekwencja w poszczególnych szkołach wieczorowych w okresie II kw. przedstawia się następująco:

1924 r.	M. W. Szkoły Pow.		M. W. Szk. Uzup.		M. W. Kurs. Doksz.		Ogółem	
Kwiecień	Mężcz.	540	Mężcz.	5064	Mężcz.	1035	Mężcz.	6639
	Kobiet	448 988	Kobiet	4812 9876	Kobiet	530 1565	Kobiet	5790
								12429
Maj	Mężcz.	670	Mężcz.	5061	Mężcz.	1029	Mężcz.	—
	Kobiet	302 972	Kobiet	4812 9873	Kobiet	537 1566	Kobiet	12411
Czerwiec	Mężcz.	668	Mężcz.	5060	Mężcz.	— —	Mężcz.	5728
	Kobiet	301 969	Kobiet	4814 9874	Kobiet	— —	Kobiet	5115
								10843

Szkoły Wieczorne zatrudniły w ostatnim miesiącu sprawozdawczym — czerwcem r. b. ogółem 398 sił nauczycielskich (dane z maja r. b.)

Czynnych było przeciętnie 295 klas, do których z ogólnej liczby 12,411 uczniów, uczęszczało rocznika 1908-9 (przymus szkolny) 8,617 osób.

Teatr Miejski.

W okresie sprawozdawczym wystawiono następujące premjery w Parku Staszycy i Teatrze Miejskim:

w m. kwietniu: „Wesele”, dramat w 3 aktach St. Wyspiańskiego; „Gdy serce w grze”, komedia w 3 aktach Feliksa Gaudara; „Żółta rękawiczka”, komedia w 3 aktach Karola Bakony;

w m. maju: „Zmiana dam”, komedia w 3 aktach S. Guitry; „Dwie bliźny”, komedia w 1 akcie Al. hr. Fredry i „Lenin” sztuka W. Grubińskiego; „Wyuczasy donzuana”, komedia w 3 aktach K. Wroczyńskiego; „Musisz być moją”, komedia w 3 aktach L. Verneuil;

w m. czerwcu: „Śpiewak własnej niedoli”, sztuka w 3 aktach z prologiem i epilogiem Dymowa; „800 kilometrów na godzinę”, komedia w 1 akcie K. Wroczyńskiego i „Lekarz mimo woli”, komedia w 1 akcie Moliere; „Handel na żony”, farsa w 3 aktach Rajmonda Burana.

Ogółem odbyło się 108 widowisk, w tem: premjer 11, zwyczajnych 74,

zrzeszeniowych i robotniczych 16, uczniowskich 7.

Frekwencja w poszczególnych miesiącach wynosiła:

w m. kwietniu 11,906 osób

w m. maju 7,282 osób

w m. czerwcu 6,530 osób

Wydatki Magistratu w okresie sprawozdawczym na Teatr Miejski przedstawiają się w sposób następujący:

w m. kwietniu:

dzierżawa lokalu mk. 4,311,801,000

subwencja „ 5,282,037,000

opał, światło i in. wyd. 1,053,297,600

mk. 10,647,134,000

w m. maju:

dzierżawa lokalu mk. 4,451,040,000

subwencja „ 5,282,040,000

opał, światło i in. wyd. 794,175,000

mk. 10,527,255,000

w m. czerwcu:

dzierżawa lokalu mk. 4,367,196,000

subwencja „ 5,282,040,000

opał, światło i in. wyd. 118,539,000

mk. 9,767,765,000

Uchwałą Magistratu № 611 z dnia 20. V. 24 r. zezwolono na urządzenie przedstawień w Parku Staszycy, poczynając od 7/VI. 24 r. W tym celu znajdująca się muszla w parku została odpowiednio przerobiona, a widownia pokryta dachem, tak że przedstawienia odbywały się bez względu na pogodę.

Kronika miejska.

— **Zaproszenie na zjazd.** Związek Miast Czecho-Słowacji nadesłał na ręce p. prezydenta Cynarskiego pismo, zapraszające łódzki zarząd miejski do wysłania swych delegatów na zjazd miast czechosłowackich, który odbędzie w Pradze w dn. 21-24 b. m. Jednocześnie ze zjazdem odbędzie się wystawa Związku miast Czecho-Słowacji. Program zjazdu obejmuje sprawy normalizacji i specjalizacji potrzeb miejskich, a prace jego odbywać się będą w ośmiu referatach: 1) budownictwo, 2) kanalizacja, 3) sprawy wodociągowe, 4) elektrownictwo, 5) gazownictwo, 6) komunikacje, 7) oczyszczanie miast i 8) policja pożarna.

— **Podwyżka poborów.** Zgodnie z orzeczeniem komisji wojewódzkiej do badania zmian kosztów utrzymania, Magistrat postanowił podwyższyć pobory pracowników miejskich o 5,65 proc. Podwyżka liczy się od 1-go września r. b.

— **Miejska Galerja Sztuki.** Z powodu wykończenia robót około wewnętrznego urządzenia hali wystawowej, wystawa obecna została zwinięta na przeciąg kilkunastu dni. Czytelnia pism artystycznych oraz wystawa grafiki i zdobnictwa uruchomione będą w ciągu tygodnia.

Przygotowania do otwarcia inauguracyjnej jesiennej wystawy dobiegają również końca. Poza zapowiedzianą już ceną poznańską kolekcją, obejmującą mistrzów malarskich jak: J. Brandt, Wierusz-Kowalski, Juljusz i Wojciech Kossak, Lesser, Simler, M. Trębacz, Bohusz-Sięstrzeńcewicz, odbędzie się jesienią wystawa Warszawskiego Towarzystwa Artystycznego, grupującego secesjonistów warszawskiej Zachęty. Po za tem zbiorową wystawę swych prac nadesłał Ludwik Skoczylas (27 akwarel z Tatr i Włoch), Wacław Leonard — 15 prac z Tatr, Józef Tom 40 prac graficznych, Wacław Piotrowski —

16 krajobrazów. Twórczość łódzka reprezentować będzie modernista I. Lichtenstein (studja ze Wschodu) oraz Ksawery Koźmiński — 24 kartonów, ilustrujących poemat J. Słowackiego p. t. „Beniowski“. Przygotowywany do druku katalog obejmuje zgórą trzysta dzieł. Doskonalem uzupełnieniem estetycznej całości będzie wystawa kwiatów i roślin ozdobnych, zorganizowana przez Łódzki Związek Ogrodników.

— **O kulturę muzyczną w szkole powszechnej.** Magistrat, pragnąc postawić na właściwym poziomie naukę śpiewu w szkołach powszechnych, postanowił na własny koszt zorganizować kurs nauki śpiewu dla nauczycieli. Kierownictwo kursu powierzone zostało dyrektorze miejskiego konserwatorium, p. H. Kijeńskiej — Dobkiewiczowej. Kurs trwać będzie rok, poczem słuchacze uzyskają prawo nauczania śpiewu w szkołach powszechnych.

Nauka na kursie będzie bezpłatna celem umożliwienia uzdolnionym kandydatom zdobycia potrzebnych wiadomości.

— **Z Miejskiej Biblioteki Publicznej.** Z chwilą rozpoczęcia roku szkolnego, Miejska Biblioteka Publiczna (Andrzeja 14) czynna jest codziennie, prócz niedziel i świąt od godz. 8 do 9 wieczór.

— **Ceny miejsc w Kinematografie Oświatowym.** Na posiedzeniu w dniu 9 b. m. Magistrat zatwierdził następujące ceny miejsc w Miejskim Kinematografie Oświatowym:

dla dorosłych: — I m. — 60 gr., II m. — 50 gr., III m. — 30 gr.

dla młodzieży: — I m. — 20 gr., II m. — 10 gr., III m. — 05 gr.

W Kinie Oświatowym demonstrowane będą trzy programy dziennie: 1) przed południem bezpłatne naukowe filmy dla dziatwy szkół powszechnych; 2) od 2-jej popoł. do 6-jej wieczór obrazy rozrywkowe dla dzieci i młodzieży; 3) od 6-jej do 10-jej wiecz. filmy dla dorosłych.

Treść numeru 38-go:

Stan higieniczny miast polskich.—

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Oświaty i Kultury za czas od 1. IV. 24 do 1. VII. 24 r.—

Kronika miejska.

Licytacje przymusowe.

Wydział Pedagogiczny Magistratu m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 17 września 1924 roku odbędą się licytacje przymusowe ruchomości niżej podanych osób za niewpłacone podatki:

Rybacka J., Wrześnińska 4, zegar. Laufer D., Dolna (Bałuty) 4, białźniarka, 3 krzesła, kredens, waga. Ajzenbach, Zgierska 58, 3 paczki przędzy. Laks Motela, Zgierska 58, 3 paczki przędzy. Radomski M., Gdańska 8, pianino. Goldsztajn, Stary Rynek 9, suszone śliwki. Danielak, Zgierska 11, kredens. Danielak M., Zgierska 38, tremo. Ptasznik, Zgierska 7, towar. Rudzka, Ogrodowa, 7/11, kredens, stół i 6 krzesel. Rudzki S., Ogrodowa 7/11, kredens, otomana, biurko i stół. Kemm Chana, Nowomiejska 2, 5 krzesel. Dobranicki M., Piotrkowska 42, kanapa i pomocnik kredensu. Klauze, Targowa 57, kredens, otomana, zegar, szafa, biurko, 6 krzesel. Engler, Narutowicza 20, biurko, fotel i 2 stoły. Salomonowicz, Południowa 20, 3 krzesła. Cwern, Nowomiejska 21, kredens. Kohn, Nowomiejska 21, 6 krzesel. Fajwisz, Brzezińska 7, 2 koldry. Elniger, Nowomiejska 4, tremo. Engel, Południowa 12, waga i lodownia. Engel, Zawadzka 50, stół, 10 krzesel i 2 fotele. Naftali Fajwłowicz, Piramowicza 9, lustro. Dołgopolski, Cegielniana 15, obrus. Cymermann, Cegielniana 7, fotel. Cymermann Szaja, Cegielniana 7, obrus. Kokliński K., Aleksandrowska 95, komoda. Farber, Wschodnia 23, lustro i zegar. Frajman, Wschodnia 11, szafa. Erlich, Wschodnia 49, 2 krzesła. Dawidowicz, Piotrkowska 19, szafa. Dessan, Zawadzka 34, maszyna do szycia. Bacharier M., Cementarna 3, fotel. Jakubowicz, Skwerowa 1, 2 krzesła. Edelman, Al. Kościuszki 26, 1 paczka wełny. Frajlich, Al. Kościuszki 26, zegar. Frenkel, Cegielniana 26, zegar. Fiszer, Cegielniana 26, towar. Kagan, N. Cegielniana 33, 2 krzesła. Kac H., Skwerowa 1, 1 krzesło. Domagalski, Cymera 26, komoda i 2 koldry. Kaufman, Kilińskiego 40, zegar. Cytryn, Kilińskiego 4, krzesło. Fajwel Dratwa, Lipowa 5, 2 krzesła. Fajwel Henoch Fajwisz, Cegielniana 57, dywan. Boraks, Różana 10, fotel i 2 krzesła, stolik. Kremel, Brzezińska 17, waga. Fajbusiak, Brzezińska 3, krzesło. Hajdak, Brzezińska 25, skóra. Satt, Brzezińska 21, biurko. Rubin, Brzezińska 23, 2 kapy. Sztal M., Brzezińska 10, tremo. Kon, Brzezińska 11, 2 kapy. Bieżański M., Brzezińska 10, 2 kapy. Kupferberg, Brzezińska 2, 100 kg. orzechów. Nierenberg, Brzezińska 20, tremo. Litmanowicz, Brzezińska, 7, tremo. Saimonowicz, Brzezińska 7, 2 kapy. Kleczko, Piotrkowska 17, 110 krzesel, 1 aparat kinematograficzny i 2 piece. Zw. Zaw. Przem. Gastr., Zachodnia 45, maszyna do pisania i kanapka, 2 fotele. Kalmanowicz M., Południowa 20, szafa. Chaja Szwarz, Południowa 20, szafa.

W dniu 18 września 1924 roku o godz. 9-ej rano: Pinkus, Zamenhofska 4, 5 paczek przędzy. Weisshoffs, Andrzeja 9, umywalka. Jung, 6-go Sierpnia 59, maszyna do szycia. Rubinsztajn, Piotrkowska 182, pianino, kredens, zegar, i darderoba. Rozenblum, Nawrot 1, bufet. Eitington, Sienkiewicza 84, towar. Henig, Rokocińska 39, stół. Cukier, Juljusza 15, szafa. Dorenbus, Kilińskiego 63, szafa. Dobrzyński J., Piotrkowska 59, towar. Fice, B., Napiórkowskiego 77, kredens. Florczyk, Krucza 4, zegar. Kohn Ch, Piotrkowska 60, zegar. Elbaum M., Karola 8, kredens, i 2 krzesła. Jasionowski, Karola 4, zegar. Faber, Karola 8, stół i 4 krzesła. Joskowicz, Zamenhofska 6, stół. Goldreich, Andrzeja 29, lustro. Ulrichsa Ch., Podrzeczna 91, kasa, zegar i lustro. Luniak, Kilińskiego 144, kanapa.

Redaktor: Bolesław Dudziński.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.